

НАЦІОНАЛЬНИЙ ФОРУМ
«ПОВОДЖЕННЯ З ВІДХОДАМИ
В УКРАЇНІ: ЗАКОНОДАВСТВО, ЕКОНОМІКА,
ТЕХНОЛОГІЇ»

Полігони твердих побутових відходів
та сміттєзвалища в умовах війни:
стан, проблемні питання
та шляхи впровадження
європейських стандартів

ВСЕУКРАЇНЬКА
ЕКОЛОГІЧНА
ЛІГА

Центр екологічної
освіти та інформації

КИЇВСПЕЦТРАНС

CENTER^{LTD}
ECO CONSULTING

МПП «РАДА»
СПЕЦІАЛІЗОВАНЕ
ЕКОЛОГІЧНЕ ПІДПРИЄМСТВО

ПРОФ
ПЕРЕРОБКА

27-28 листопада 2025 року
м. Київ

**НАЦІОНАЛЬНИЙ ФОРУМ
«ПОВОДЖЕННЯ З ВІДХОДАМИ В УКРАЇНІ:
ЗАКОНОДАВСТВО, ЕКОНОМІКА, ТЕХНОЛОГІЇ»**

**Полігони твердих побутових
відходів та сміттєзвалища
в умовах війни: стан, проблемні
питання та шляхи впровадження
європейських стандартів**

27–28 листопада 2025 року

м. Київ

УДК 502:628

Полігони твердих побутових відходів та сміттєзвалища в умовах війни: стан, проблемні питання та шляхи впровадження європейських стандартів: збірка матеріалів Національного форуму «Поводження з відходами в Україні: законодавство, економіка, технології» (м. Київ, 27–28 листопада 2025 року). – К. : Центр екологічної освіти та інформації, 2025. – 209 с.

ISBN 978-617-7130-27-6

У збірці вміщені матеріали Національного форуму «Поводження з відходами в Україні: законодавство, економіка, технології». Ключова тема 2025 року – Полігони твердих побутових відходів та сміттєзвалища в умовах війни: стан, проблемні питання та шляхи впровадження європейських стандартів.

Організатор Форуму – Всеукраїнська екологічна ліга.

Форум проводиться за сприяння: Міністерства економіки, довкілля та сільського господарства України, Комітету Верховної Ради України з питань екологічної політики та природокористування. Партнерами Форуму виступили Центр екологічної освіти та інформації, ПрАТ «Київспецтранс», МПП «Рада», ТОВ «ПРОФПЕРЕРОБКА», ТОВ Компанія «Центр ЛТД», Міжрегіональний центр наукових досліджень та експертиз.

Доповіді учасників Форуму охоплюють широкий спектр проблемних питань, пов'язаних із поводженням з відходами руйнації та небезпечними відходами у складі побутових, а також із правовим регулюванням та інституційною спроможністю полігонів. Значну увагу приділено викликам, пов'язаним із сучасним станом полігонів, особливостям законодавчого регулювання та необхідністю приведення національних підходів у відповідність до європейських вимог.

Додатковий фокус було спрямовано на екологічні та технічні аспекти функціонування полігонів і систем поводження з відходами. У межах круглих столів і дискусійних панелей були розглянуті такі питання: екологічний вплив полігонів ТПВ на водні ресурси, атмосферу та природні екосистеми; нові технології та кращі практики рекультивації полігонів; перехід від сміттєзвалищ до сталих систем управління відходами, виклики та можливості для українських громад; розвиток інформаційних сервісів, освітньо-виховна робота і просвітницькі ініціативи у сфері поводження з відходами; проблематика очищення фільтрату полігонів та можливі технологічні рішення; роздільне збирання відходів в Україні та шляхи наближення до європейських стандартів; державний екологічний контроль полігонів і сміттєзвалищ, включно з особливостями взаємодії Державної екологічної інспекції з громадськістю.

Учасники Форуму також представили кращі практики організації системи поводження з відходами в громадах в умовах воєнного стану, зокрема рішення, реалізовані за підтримки міжнародних партнерів, а також ресурсо- та енергоефективні технології для перероблення і повторного використання відходів війни.

Матеріали збірки будуть корисними для представників органів державної влади та місцевого самоврядування, бізнесу, громадськості, наукових установ і фахівців-практиків у сфері екологічної безпеки та управління відходами.

УДК 502:628

ISBN 978-617-7130-27-6

© Центр екологічної освіти та інформації, 2025

НАЦІОНАЛЬНИЙ ФОРУМ «ПОВОДЖЕННЯ З ВІДХОДАМИ В УКРАЇНІ: ЗАКОНОДАВСТВО, ЕКОНОМІКА, ТЕХНОЛОГІЇ»

27–28 листопада 2025 року
м. Київ

Ключова тема Форуму 2025 року:	Полігони твердих побутових відходів та сміттєзвалища в умовах війни: стан, роблемні питання та шляхи впровадження європейських стандартів
Організатор Форуму:	Всеукраїнська екологічна ліга
Форум проводиться за сприяння:	Міністерства економіки, довкілля та сільського господарства України Комітету Верховної Ради України з питань екологічної політики та природокористування
Партнери Форуму:	Центр екологічної освіти та інформації ПрАТ «Київспецтранс» МПП «Рада» ТОВ «ПРОФПЕРЕРОБКА» ТОВ Компанія «Центр ЛТД» Міжрегіональний центр наукових досліджень та експертиз

Національний форум «Поводження з відходами в Україні: законодавство, економіка, технології» вже дванадцятий рік поспіль (2013–2025 рр.) є суспільною платформою для обговорення нагальних проблем у сфері поводження з відходами, вироблення рішень та впровадження практик, які відповідають європейським правилам і стандартам.

Метою Форуму у 2025 році є визначення проблем та пріоритетних напрямів впровадження Правил технічної експлуатації полігонів, припинення експлуатації, рекультивациі та догляду за полігонами після припинення їх експлуатації, пошук сучасних підходів до подолання критичної ситуації у сфері поводження із несанкціонованими сміттєзвалищами, вирішення проблем перероблення та утилізації відходів війни без негативного впливу на довкілля, поширення практик роздільного збирання відходів, сприяння залученню інвестицій у створення екологічно дружньої галузі та інфраструктури перероблення відходів, впровадження природоохоронних ініціатив та проєктів, впровадження засад збалансованого (сталого) розвитку в Україні, реалізація ресурсо- та енергоефективних технологій, налагодження міжнародного співробітництва, співпраці органів державної влади, місцевого самоврядування, громадських організацій, науки, бізнесу.

У Національному форумі «Поводження з відходами в Україні: законодавство, економіка, технології» беруть участь представники органів державної влади та місцевого самоврядування, парламентських комітетів, агенцій регіонального розвитку, міжнародних організацій та проєктів технічної допомоги, науковці, бізнес-структури, які працюють у сфері поводження з відходами, підприємства-виробники техніки та технологічного обладнання перероблення відходів, установи, які працюють у галузі екологічної безпеки та охорони довкілля, неурядові організації, засоби масової інформації.

ПРОГРАМА ЗАХОДІВ ФОРУМУ

м. Київ

27–28 листопада 2025 р.

27 листопада

- 9.30–9.50** Реєстрація учасників
- 10.00** Відкриття Національного форуму «Поводження з відходами в Україні: законодавство, економіка, технології».
Привітання учасників
Овчаренко Ірина Іванівна, заступник Міністра економіки, довкілля та сільського господарства України
Бондаренко Олег Володимирович, народний депутат України, голова Комітету Верховної Ради України з питань екологічної політики та природокористування
Тимочко Тетяна Валентинівна, голова Оргкомітету Національного форуму «Поводження з відходами в Україні: законодавство, економіка, технології», голова Всеукраїнської екологічної ліги
- 10.15–12.00** Пленарна сесія «Полігони ТПВ та сміттєзвалища в Україні: правове регулювання, інституційна спроможність, виклики воєнного стану на шляху інтеграції до ЄС»
- 12.00–12.15** Перерва
- 12.15–14.00** Круглий стіл 1 «Екологічні аспекти впливу полігонів твердих побутових відходів на водне середовище, атмосферне повітря, природні екосистеми»

28 листопада

- 9.30–10.00** Реєстрація учасників
- 10.00–11.40** Дискусійна панель 1 «Нові підходи, сучасні технології у рекультивації полігонів: кращі практики»
- 11.40–12.00** Перерва
- 12.00–13.40** Дискусійна панель 2 «Від сміттєзвалищ до сталих систем управління відходами: виклики та нові можливості для територіальних громад в умовах війни»
- 13.40–14.20** Обговорення Резолюції Форуму та звернень до Кабінету Міністрів України, Верховної Ради України, профільних міністерств і відомств

Література:

1. Національна доповідь про стан навколишнього природного середовища в Україні у 2021 році // Міністерство захисту довкілля та природних ресурсів України. Київ : Міндовкілля, 2022. 514 с. URL.: <https://mepr.gov.ua/diyalnist/napryamky/ekologichnyj-monitoring/natsionalni-dopovidi-pro-stan-navkolyshnogo-prirodnogo-seredovishha-v-ukrayini/>
2. За межами поля бою: як Україна бореться з відходами руйнації // Міністерство захисту довкілля та природних ресурсів України. URL.: <https://mepr.gov.ua/za-mezhamy-polya-boyu-yak-ukrayina-boretsya-z-vidhodamy-rujnatsiyi/>
3. Факти та міфи Закону про управління відходами // Екологія. Право. Людина. 2022. URL.: https://epl.org.ua/environment/fakty-ta-mify-zakonu-pro-upravlinnya-vidhodamy/?utm_source=chatgpt.com
4. Відходи: утворення та поводження (статистичні дані) // Державна служба статистики України. Київ : Держстат, 2025. URL.: <https://stat.gov.ua/uk/explorer?md5=0f659adb7fd962f982622c894645a3be>

АНАЛІЗ ВІДПОВІДНОСТІ ПОЛІГОНІВ ПОБУТОВИХ ВІДХОДІВ В УКРАЇНІ ЄВРОПЕЙСЬКИМ СТАНДАРТАМ

Перебинос А. Р., кандидатка технічних наук, дослідниця кафедри технологій захисту навколишнього середовища та охорони праці
Київський національний університет будівництва та архітектури

За типологією об'єкти видалення поділяються на інженерні полігони (спеціалізовані споруди для захоронення відходів) та застарілі місця розміщення відходів (сміттєзвалища). Згідно з ЗУ «Про управління відходами» та новими Правилами технічної експлуатації полігонів, припинення експлуатації, рекультивації та догляду за полігонами після припинення їх експлуатації (Наказ Міністерства захисту довкілля та природних ресурсів України від 10.02.2025 р. № 263, що набере чинності після скасування воєнного стану), обидві категорії об'єктів, якщо вони перебувають в експлуатації, мають бути приведені у відповідність до встановлених технічних вимог до 1 січня 2030 року.

Згідно з Правилами, технологічні операції та облаштування полігонів повинні здійснюватися відповідно до їх проектної документації, а організаційно-технічне забезпечення експлуатації охоплює вимоги до будівництва, функціонування та, що особливо важливо, процедури закриття полігону.

Одним із ключових індикаторів виконання Національного плану управління відходами є створення до 2033 року загальнонаціональної мережі регіональних полігонів побутових відходів. Загальна потреба у таких полігонах, що мають відповідати вимогам нових Правил та Директиви 1999/31/ЄС, становить 146 об'єктів із прогнозною площею близько 1200 га та оптимальною зоною обслуговування у радіусі 50–60 км.

За даними Міністерства розвитку громад та територій України (далі – Міністерство), серед наявних полігонів і звалищ 163 (2,8 %) є перевантаженими, 693 (12 %) не відповідають вимогам екологічної безпеки, а 1939 об'єктів потребують рекультивації. Ці показники підкреслюють критичну необхідність розбудови нової регіональної інфраструктури видалення відходів та модернізації існуючих об'єктів.

Порівняльний аналіз чинних національних будівельних норм ДБН В.2.4-2-2005 (діють з 01.01.2006 р., остання зміна – 01.06.2020) та вимог Директиви 1999/31/ЄС засвідчив їх високий рівень узгодженості.

Як показано в Таблиці 1, українські норми встановлюють технічні параметри, аналогічні або навіть більш жорсткі, зокрема щодо протифільтраційних екранів, контролю поверхневих та підземних вод і систем управління біогазом. Це свідчить про наявність достатньої нормативно-технічної бази для модернізації полігонів.

Таблиця 1.

Порівняння вимог до проектування полігонів

Вимога	ДБН В.2.4-2-2005	Директива 1999/31/ЄС	Аналіз узгодженості
Захист ґрунту та води (протифільтраційний екран)	Комбінований екран: мінеральний бар'єр ($K \leq 10^{-9}$ м/с, товщина $\geq 1,0$ м або $\geq 0,5$ м для штучного), геомембрана, дренажний шар.	Комбінація геологічного бар'єра ($K \leq 1 \times 10^{-9}$ м/с, товщина ≥ 1 м) та штучного екрана.	Повна відповідність; параметри ДБН ідентичні або більш жорсткі.
Контроль води та управління фільтратом	Гідротехнічні споруди (нагірні канали тощо), дренажна система з перфорованими трубами.	Контроль опадів; запобігання потраплянню поверхневих вод; збір і обробка фільтрату.	Високий рівень відповідності; ДБН містить детальні технічні рішення.
Контроль полігонного біогазу	Обов'язкове проектування систем збору та утилізації біогазу; можливість використання для енергетики..	Обов'язкове збирання біогазу; його використання або спалювання.	Повна відповідність вимогам Директиви.

Кількісний аналіз, проведений на основі звітних даних органів місцевого самоврядування (ОМС) до Міністерства за 2022–2024 роки, показав значну розбіжність між декларованою відповідністю та фактичним технічним оснащенням (табл. 2).

Таблиця 2.

Зведені дані примірної форми про кількість полігонів побутових відходів, які відповідають ДБН [1, 2]

Область / населений пункт	Кількість полігонів			Наявність системи збирання і знезараження фільтрату			Наявність системи з вилучення та утилізації газу		
	2022	2023	2024	2022	2023	2024	2022	2023	2024
Вінницька	8	9	7	6	5	5	1 ²	0	0
Волинська	8	9	10	5	5	1	1 ²	1 ²	1 ²
Дніпропетровська	12	12	6	9	9	2	0	2 ²	1 ²
Донецька	2	2	2	2	1	2	1 ²	0	0
Житомирська	3	3	3	1	1	1	1 ²	1 ²	1 ²
Закарпатська	3	3	2	3	3	2	0	0	0
Запорізька	1	1	-	1	1	-	0	-	-
Івано-Франківська	9	8	6	4	4	5	1 ²	1 ²	1 ²

Київська	9	6	6	1	3	3	4 ²	1 ²	0
Кіровоградська	1	1	1	0	-	1	1 ²	1 ²	1 ²
Львівська	17	17	15	9	9	8	0	0	0
Миколаївська	1	1	1	0	0	0	1 ²	1 ²	1 ²
Одеська	1	1	1	1	1	1	1 ²	1 ²	1 ²
Полтавська	5	5	5	1	1	1	2 ^{1,2}	2 ^{1,2}	1 ²
Рівненська	2	2	2	2	2	2	1 ²	1 ²	1 ²
Сумська	1	10	9	1	0	1	1	0	0
Тернопільська	1	1	-	1	1	-	0	0	-
Харківська	6	5	5	2	3	2	2 ^{1,2}	2 ^{1,2}	2 ^{1,2}
Херсонська	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Хмельницька	1	5	7	0	0	0	1 ²	1 ²	1 ²
Черкаська	21	21	21	2	1	2	1 ²	1 ²	1 ²
Чернівецька	1	1	1	1	0	0	0	1 ²	1 ²
Чернігівська	2	2	2	2	2	2	0	0	0
м. Київ	1	1	1	1	1	1	1 ²	1 ²	1 ²
Всього	116	126	113	55	53	42	21	18	15

Примітки: ¹ – свіча для факельного спалення; ² – когенераційна установка.

Загальна кількість об'єктів видалення відходів, які ОМС у різні роки звітували як такі, що відповідають вимогам ДБН, у 2022–2024 роках становила 116, 123 та 113 одиниць відповідно.

Поглиблений аналіз звітних форм виявив суттєві розбіжності та нерівномірність у подачі даних, що ускладнює об'єктивну оцінку прогресу. Динаміку кількості полігонів за областями, сформовану на основі цих звітів, наведено на рис. 1. Оцінювання засвідчило наявність неточностей у звітності окремих областей, що зумовило проведення детального перегляду інформації за всіма об'єктами та виявлення низки невідповідностей за аналізований період.

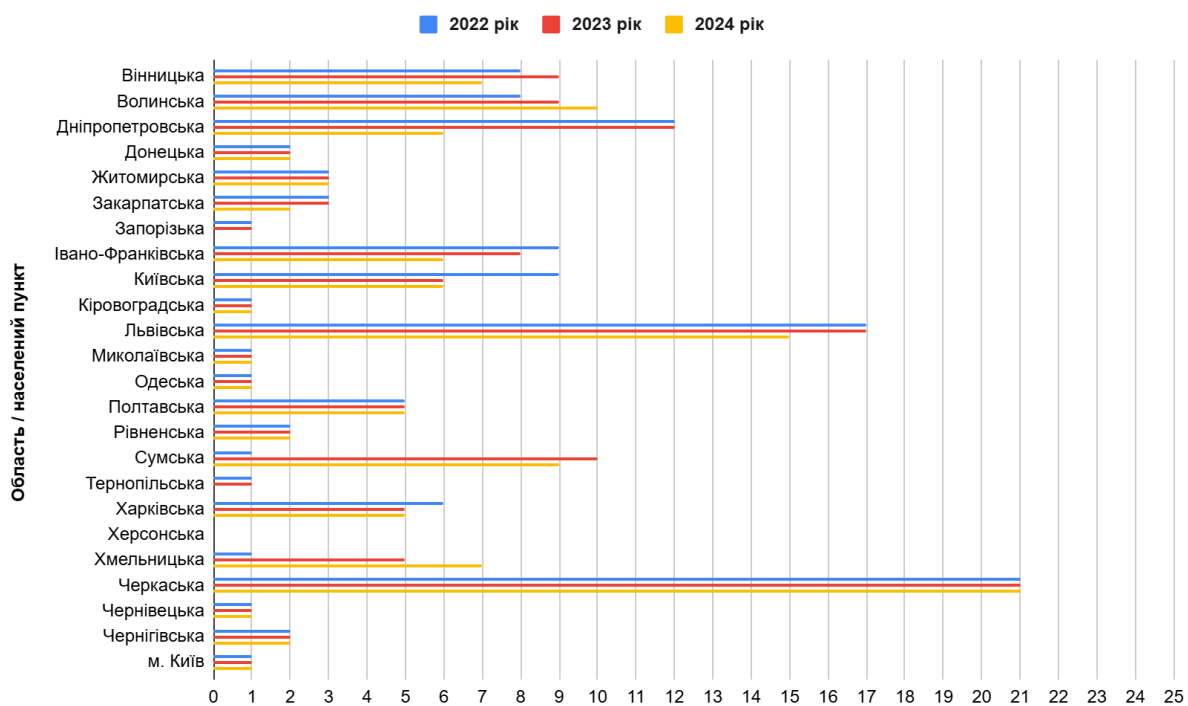

Рис. 1. Динаміка кількості полігонів згідно даних Міністерства

Вінницька область. У 2022–2024 роках у звітності зафіксовано 9 полігонів. Полігони біля м. Вінниця та м. Козятин подані у звітах 2022–2023 років; у 2022 році для полігону м. Вінниця було задекларовано наявність системи збирання та знезараження фільтрату і когенераційної установки, проте у 2023 році ці дані були змінені. Полігон біля м. Ладижин відсутній у звіті за 2022 рік, але присутній у переліках за 2023–2024 роки.

Волинська область. У 2022–2024 роках зареєстровано 12 полігонів. Полігони смт Любешів та смт Шацьк, які мали системи збирання та знезараження фільтрату згідно з даними 2022–2023 років, не включені до звіту за 2024 рік. Полігон смт Ратне відсутній у звіті за 2023 рік. Полігони м. Ковель та сел. Стара Вижівка представлені у звітах за 2023–2024 роки. У 2024 році додано дані щодо полігонів Ківерцівської МТГ та Іваничівської СТГ.

Дніпропетровська область. У звітах за 2022–2024 роки згадано 13 полігонів. Із переліку 2024 року вилучено полігони біля м. Кам’янське, м. Кривий Ріг (два об’єкти, що у 2023 році мали системи збирання та знезараження фільтрату та когенераційні установки), м. Апостолове, м. Підгородне та с. Новоолександрівка. До звіту 2024 року додано новий полігон у Юр’ївській СТГ. У 2024 році оновлено дані полігону м. Дніпро щодо наявності систем збирання та знезараження фільтрату та когенераційної установки.

Закарпатська область. Полігон м. Хуст, який у 2022–2023 роках мав систему збирання та знезараження фільтрату, відсутній у звіті за 2024 рік.

Запорізька область. Полігон м. Запоріжжя, що у 2022–2023 роках був зазначений як об’єкт із системою збирання та знезараження фільтрату, вилучений зі звіту 2024 року.

Івано-Франківська область. Полігон м. Болехів з’являється у звітності від 2023 року. Полігони с. Залужжя та смт Рожнятів включені до списків за 2022–2023 роки. У 2022 році додатково звітували про полігони смт Брошнів-Осада та с. Скобичівка. Загальна кількість об’єктів становить щонайменше 10.

Київська область. У звітах 2023–2024 років подано дані щодо полігонів у Тетіївській, Славутицькій (із системою збирання та знезараження фільтрату), Ставищенській та Миронівській МТГ, а також у Володарській СТГ (2024). Полігон у Рожівській СТГ (з когенераційною установкою) наявний у звітах 2022–2023 років. За 2022 рік звітувалося про полігони у Фурсівській, Бориспільській (з когенераційною установкою), Гребінківській, Розкішнянській, Погребській, Глибоцькій (з когенераційною установкою) та Підгірцівській СТГ (із системами збирання та знезараження фільтрату та когенераційною установкою). Загалом за

2022–2024 роки зазначено 14 полігонів, тоді як у 2024 році відображено лише 6. **Львівська область.** У звітності за 2022–2024 роки зареєстровано 18 полігонів. У 2022–2023 роках наведено дані про полігони у Миколаївській МТГ, а також біля м. Белз та м. Великі Мости. У 2024 році додано інформацію про полігони у Золочівській МТГ. **Сумська область.** У 2022 році задекларовано полігон Конотопської МТГ із системою збирання та знезараження фільтрату та факельним спалюванням; у 2023 році ці дані спростовані, а у 2024 році об’єкт вилучено зі звітності. У 2023 році перелік розширено до 10 полігонів (Сумська, Глухівська, Лебединська, Охтирська МТГ, Липоводолинська та Ямпільська СТГ). Полігони м. Ромни, м. Шостка та смт Велика Писарівка відсутні у звіті 2024 року. Натомість додано дані про полігони Тростянецької, Білопільської МТГ та Попівської СТГ. Загальна кількість об’єктів за 2022–2024 роки – 13. У 2024 році полігон Сумської МТГ задекларував наявність системи збирання та знезараження фільтрату. **Харківська область.** За 2022–2024 роки зареєстровано 8 полігонів. У 2022 році відображено полігони смт Сахновщина, м. Лозова та смт Близнюки; у 2023–2024 роках додано інформацію про полігони м. Богодухів та м. Зміїв. **Хмельницька область.** У 2022–2024 роках зареєстровано 7 полігонів. У 2022 році наведено дані про полігон м. Хмельницький (з когенераційною установкою). У 2023 році додано інформацію про полігони м. Городок, смт Вінківці, смт Понінка та Теофіпольської СТГ. У 2024 році включено полігони м. Старокостянтинів та м. Нетішин.

Загалом, за даними Міністерства, в областях України розташовано 149 об’єктів видалення відходів, які ОМС у різні роки протягом 2022–2024 років звітували як такі, що відповідають вимогам ДБН.

Рис. 2. Технічний стан полігонів, що зазначені у звітах Міністерства за 2024 рік [4]

Незважаючи на високу якість українських ДБН, фактична реалізація ключових технологічних систем на об’єктах видалення залишається на критично низькому рівні. Згідно з проаналізованими даними за 2024 рік, лише 8,8 % полігонів, зазначених у звітах Міністерства, повністю відповідають вимогам ДБН (тобто мають проєкт, системи збирання фільтрату та утилізації біогазу). Як ілюструє Рисунок 2, більшість об’єктів має часткову відповідність або не оснащена необхідними системами. Загалом, наявність систем збирання і знезараження фільтрату зафіксовано лише на 37,1 % об’єктів, а регіональний аналіз свідчить про незначне використання систем утилізації полігонного газу – 12,5 %.

Література:

1. Міністерство розвитку громад та територій України. Управління побутових відходів / Міністерство розвитку громад та територій України. URL: <https://mindev.gov.ua/diialnist/napriamy/sfera-komunalnykh-posluh/upravlinnia-pobutovymy-vidkhodamy> (дата звернення: 18.11.2025).
2. Міністерство інфраструктури України. Управління побутовими відходами / Міністерство інфраструктури України. URL: <https://mtu.gov.ua/content/upravlinnya-pobutovimi-vidhodami.html?PrintVersion> (дата звернення: 18.11.2025).

ЗМІСТ

Програма заходів Національного форуму «Поводження з відходами в Україні: законодавство, економіка, технології»	5
Пленарна сесія «Полігони ТПВ та сміттєзвалища в Україні: правове регулювання, інституційна спроможність, виклики воєнного стану на шляху інтеграції до ЄС»	6
Напрями розвитку роздільного збирання побутових відходів <i>Ігнатенко О. П.</i>	6
Виклики і ключові аспекти під час розробки регіонального плану управління відходами у Львівській області до 2034 року <i>Корда В. В.</i>	9
Поводження з відходами руйнації та небезпечними відходами у складі побутових відходів: прихована загроза <i>Базенко Г. А.</i>	10
Правове регулювання управління відходами в Україні <i>Разметасєв С. В.</i>	12
Стале управління відходами як трансформація від захоронення на полігонах до ресурсоефективних технологій <i>Клименко М. О., Прищепя А. М., Бєдункова О. О.</i>	14
Полігони як кліматичні об'єкти: виклики війни, нові стандарти єс та пріоритети України щодо рекультивациї <i>Донець О. В.</i>	18
Аналіз відповідності полігонів побутових відходів в Україні європейським стандартам <i>Перебинос А. Р.</i>	22
Депозитно-поворотна система в ЄС. Виклики для України <i>Сігал О. І., Павлюк Н. Ю.</i>	27
Зелені інвестиції як каталізатор реформи управління відходами на регіональному рівні: стратегічні орієнтири для України <i>Хаустова В. Є., Губарева І. О., Трушкіна Н. В.</i>	29
Циркулярна економіка в системі адаптивного управління природними ресурсами в умовах ризиків і загроз <i>Хвесик М. А., Чередніченко Ю. Г.</i>	33
Реструктуризація зовнішніх боргів в обмін на рециклінг відходів як складова плану відновлення України <i>Галушкіна Т. П.</i>	35

Круглий стіл 1 «Екологічні аспекти впливу полігонів твердих побутових відходів на водне середовище, атмосферне повітря, природні екосистеми»	38
Неконтрольовані сміттєзвалища – загроза фіторізноманіттю міської зеленої інфраструктури <i>Лукаш О. В., Морський В. І.</i>	38
Урахування викидів парникових газів від полігону твердих побутових відходів м. Рівне <i>Прищепя А. М., Бедункова О. О., Статник І. І., Подлевський А. А.</i>	41
На шляху до «супербактерій»: чому правильне поводження з медичними відходами – це питання виживання <i>Брезицька Д. М., Гуцук І. В.</i>	45
Програма Світового банку «Блакитне Чорне море» (BBSEA). Покращення управління пластиком та циркулярності в Україні. <i>Калашиник О., Klaus Sattler, Cosmin Buteica, Anita Hafner, Francesca Montevicchi, Mikhail Asenov, Maria Krasteva, Маковецька Ю.</i>	47
Екологічні аспекти поводження з відходами в прифронтових областях <i>Натрус С. П.</i>	51
Екологічні наслідки руйнування об'єктів зберігання відходів в умовах воєнного стану в Україні <i>Накемній О. К.</i>	52
Як екологічні ідеї стали успішними проектами: досвід Полтавської області <i>Шийка Н. Б.</i>	54
Азбестовмісні відходи як виклик для екологічної безпеки України в умовах збройної агресії <i>Шуміло О. М., Павловський Д. О.</i>	55
Вплив несанкціонованих сміттєзвалищ на екологічний стан малих річок у територіальних громадах: виклики та шляхи вирішення <i>Івусь Т. І., Карпенко Ю. О.</i>	60
Дослідження впливу одноразових засобів гігієни (menstrual pad) на компоненти довкілля та розробка рекомендацій (на прикладі Чернігівської міської громади) <i>Потоцька С. О., Старченко Д. О.</i>	64
Моніторинг і оцінка впливу відходів руйнації на стан полігонів твердих побутових відходів в Україні <i>Фомічова О. В., Медвідь М. М.</i>	67
Дискусійна панель 1 «Нові підходи, сучасні технології у рекультивациі полігонів: кращі практики»	71
Інтегрований дозвіл у сфері управління відходами <i>Шутяк С. В.</i>	71

<p>Геоінформаційні дослідження з метою оцінювання територій локалізації муніципальних відходів <i>Азімов О. Т.</i></p>	75
<p>Геосинтетичні матеріали в конструкції полігонів твердих побутових відходів <i>Власенко А. С.</i></p>	77
<p>Проблеми техногенних об'єктів України. Вторинне використання ресурсів як критичної сировини <i>Довгалюк І. Г., Хацевич О. М.</i></p>	81
<p>Застосування моделі четверної спіралі для впровадження біоциркулярної економіки в аграрному секторі Європи <i>Мальований М. С., Тимчук І. С., Жук В. М., Антрущак Н. А.</i></p>	85
<p>Комплексне управління твердими побутовими відходами: європейські практики та перспективи їх упровадження в Україні <i>Мацай Н. Ю., Киртичова І. В., Березенко К. С., Молодкіна Є. О.</i></p>	87
<p>Технологічна схема екологічно прийнятної переробки вмісту накопичувачів кислих гудронів <i>Куліш В. Г., Борук С. Д., Остапович І. І., Александрюк В. М.</i></p>	89
<p>Оцінювання стану полігонів твердих побутових відходів за даними дистанційного зондування Землі <i>Данишина С. Ю., Волинська Т. О.</i></p>	93
<p>Перспективи використання відходів лісозаготівель для виробництва біопалива <i>Івашинюта С. В., Ціпан І. В.</i></p>	97
<p>Модель реєстру біометану, особливості його функціонування та інтереси енергетичної безпеки <i>Калініченко З. Д.</i></p>	98
<p>Екологічна оцінка впливу відпрацьованих кукурудзяних наповнювачів на процеси компостування та якість отриманого добрива <i>Коломієць Л. В., Тиніченко Д. М.</i></p>	101
<p>Зелена трансформація України: сучасні виклики та можливості у сфері поводження з відходами <i>Новописьменний С. А., Перепелиця О. В.</i></p>	104
<p>Приклади запровадження WASTE менеджменту на виробництві бляшаної металевої тари <i>Остапенков Л. Л., Непошивайленко Н. О.</i></p>	106

Маловідходні технології як основа циркулярної економіки у переробці руїн залізобетонних будівель під час післявоєнного відновлення <i>Піддубний М. В., Кривільова С. П., Коган А. В.</i>	107
Використання горючих фракцій побутових відходів зі сміттєзвалищ як елемент управління відходами <i>Серга Т. М.</i>	111
Екологічно безпечні технології управління воєнними відходами як інструмент захисту довкілля в Україні <i>Саламаха І. Ю., Гордійчук Л. М., Панас Н. Є.</i>	114
Операції з управління радіоелектронним брухтом і відходами списаного обладнання з вилученням дорогоцінних металів як один з напрямів глибокого перероблення ресурсоцінних відходів <i>Коваль Н. М., Станкевич В. В., Костенко А. І., Гуменнікова Н. М., Костенко А. І.</i>	116
Медико-санітарні аспекти застосування промислових відходів для відновлення ґрунтів, порушених внаслідок бойових дій <i>Костенко А. І., Станкевич В. В., Федоришина О. М., Какура І. В., Коваль Н. М., Тетеньова І. О., Гуменнікова Н. М.</i>	119
Дискусійна панель 2 «Від сміттєзвалищ до сталих систем управління відходами: виклики та нові можливості для територіальних громад в умовах війни»	21
Інституційна спроможність громад Хмельницької області у сфері управління побутовими відходами <i>Міронова Н. Г., Єфремова О. О., Богославський А. К.</i>	121
Управління відходами на території Кіровоградської області <i>Дубровський В. Ю.</i>	125
Поводження з побутовими відходами у Кам'янській міській територіальній громаді <i>Кремінь В. А., Непошивайленко Н. О.</i>	127
Регіональний план управління відходами та урановидобувна промисловість Кіровоградської області <i>Гелевера О. Ф.</i>	130
Виклики та нові можливості для українських територіальних громад при управлінні твердими побутовими відходами на прикладі Черкаської області <i>Свояк Н. І., Фоміна Н. М., Ящук Л. Б.</i>	134
Уникнення монополізації послуг і зловживань під час конкурсів на управління відходами та виклики для органів місцевого самоврядування в розбудові системи управління відходами <i>Грбарчук О. О.</i>	137
Досвід розробки та впровадження місцевих планів управління біовідходами в малих громадах України <i>Кундельська Т., Іванова В., Машкова О.</i>	141

Проблеми управління відходами медичного походження у громадах Житомирської області <i>Уваєва О. І., Никитюк Ю. А., Сульженко М. Я.</i>	144
Інвестиційне забезпечення модернізації сфери поводження з відходами в Україні: національний, регіональний та муніципальний вимір <i>Вахович І. М., Недопад Г. В.</i>	146
Управління відходами, що утворилися внаслідок бойових дій: досвід воєнних конфліктів початку 2000-х рр. (до російсько-української війни) <i>Гамзіна О. М.</i>	149
Управління відходами від руйнувань у Харківському регіоні інфраструктурні бар'єри та можливості циркулярного відновлення <i>Крючкова В. В., Чорнобай Р. В.</i>	151
Проблема стихійних сміттєзвалищ в сільській місцевості <i>Литвинов В. В., Падун А. О.</i>	154
Стан та шляхи вирішення проблеми накопичення небезпечних відходів у Житомирській області <i>Мельник-Шамрай В. В., Превор В. С.</i>	156
Управління відхідним біоматеріалом у мисливському господарстві: екологічні ризики та шляхи їх мінімізації (на прикладі Рівненської області) <i>Ціпан Ю. Р., Шпоняк Т. Ю., Андрійчук А. А.</i>	158
Моніторинг постмайнінгової рекультивациі гірничо-добувних територій і необхідність удосконалення чинного природоохоронного законодавства <i>Філіпович В. Є., Мичак А. Г., Городнянська І. О.</i>	160
Топіарне мистецтво та перероблений пластик: інноваційні скульптурні каркаси і стійкість у міському дизайні <i>Ясковець М. М., Рябков Д. О.</i>	164
Компостована органіка з міських відходів як субстрат для озеленення міст: можливості, ризики та рекомендації <i>Ціпан Ю. Р., Іванець Б. В., Стрілець В. А.</i>	166
Круглий стіл 3 «Інформаційні сервіси, освітньо-виховна робота і просвіта щодо розв'язання проблем поводження з відходами для збереження довкілля»	168
Соціально-екологічні заходи Мезинського національного природного парку як засіб виховання відповідального ставлення до відходів у громадах <i>Наливайко А. Є., Пилипенко Е. В., Подоляко Л. П.</i>	168
Інформаційні сервіси як інструмент екологічної просвіти у сфері управління відходами <i>Макаренко Н. С.</i>	171

STEM на уроках біології: шлях до інновацій та успіху <i>Гофтарчук Я. О.</i>	174
Національний природний парк «Нижньодніпровський»: екопросвіта як інструмент підвищення екосвідомості громадян у сфері поводження з відходами <i>Бондар Ю. Г.</i>	176
Інформаційні кампанії як інструмент підвищення екологічної свідомості населення щодо скорочення пластикових відходів <i>Андріяшевська О. А.</i>	179
Еколого-освітня робота Ківерцівського національного природного парку «Цуманська пуща» в контексті поводження з відходами <i>Суцук О. П., Мартинюк О. С., Рудік М. В.</i>	182
Підвищення обізнаності щодо ефективного поводження з відходами як складова розбудови «зеленої» економіки: досвід Вінниччини <i>Гончарук І. В., Токарчук Д. М.</i>	185
Розвиток екологічної компетентності здобувачів освіти через моделювання процесів утилізації побутових матеріалів <i>Пилипчук Л. Л., Волкова С. А., Решнова С.Ф., Попович Т. А.</i>	189
Проблема утилізації та переробки опалого листя: практична робота і просвітництво для збереження довкілля <i>Близнюк М. М., Близнюк Л. М.</i>	192
Цифровізація екологічної просвіти: створення регіонального освітнього хабу «Еко-сорт» для оперативного інформування та формування свідомості у сфері управління відходами <i>Гнибіда О. А, Гнибіда А. С.</i>	196
Інформаційно-просвітницька робота щодо харчових втрат та псування харчових продуктів: платформа «Нагодуй сусіда» <i>Пащенко О. В.</i>	200

**Національний форум
«Поводження з відходами в Україні:
законодавство, економіка, технології»**

**Полігони твердих побутових відходів
та сміттєзвалища в умовах війни: стан, роблемні питання
та шляхи впровадження європейських стандартів**

Збірка матеріалів

27–28 листопада 2025 р.

Відповідальний редактор	Тимочко Т. В.
Технічні редактори	Пащенко О.В.
	Вавер М. Я.
Дизайн	Швець О.Р.

Підписано до друку 25.11.2025 р.
Формат 60×84/8. Папір офсетний, 80 г/м²
Друк офсетний.
Наклад 400 прим. Замовлення № 115

Видавництво ТОВ «Центр екологічної освіти та інформації»